

peccatores. Similiter Joan. 3. v. 17. & epist. 1. cap. 3. v. 5. ubi sic ait: *Scitis quia ille apparuit, ut peccata nostra tolleret.* Aliisque in locis. Nec dici valet in Scriptura solum designari aliquam causam adventus Christi, sed non principalem, atque moventem. Hæc enim responsio non videtur ipsi sacræ scripturæ conformis. Nam Matthæi capite supra citato explicat Christus causam sui adventus exemplo pastoris dimittentis oves reliquas, ut quæret errantem in solitudine, qui sane non adiret loca deserta nisi ovis errasset: igitur neque Christus venisset in mundum nisi Adam deliquisset. Joan. 3. commendatur Dei caritas, quia pro mundi salute unigenitum suum dedit, non autem illum misit ad exercendam potestatem, atque iudicium. Dum autem nobis divina pietas, & fidei mysteria proponuntur, non existimandum est consecraria quædam argumenta prædicari, sed prima atque præcipua. Propterea Christus Lucæ 3. ait, se cum publicanis, & peccatoribus familiariter conversari, quia non pro iustis, sed pro illis advenerat; quod non ita foret, si ob aliam causam venisset, quam ob peccatorum expiationem. Paulus etiam, & Joannes non ob aliam causam ajunt Verbum carnem factum esse, nisi ut destrueret diabolium, tolleretque peccata.

20 Idem demonstratur traditione Patrum, quibus nemo melius scripturæ sensum intelligit. Irenæus lib. 5. c. 14. ait: *Si non haberet caro salvari, nequaquam Verbum Dei caro factum esset.* Athan. orat. 2. contra Arian.: *Verbum nequaquam homo factum fuisset, nisi causam præbuisset hominum necessitas.* Nazian. orat. 36. *Quæ humanitatis à Deo propter nos susceptæ causa extitit? Profecto, ut nobis salus pararetur. Quid enim aliud cause afferri possit? Orig. hom. 24. in Num.: Si non fuisset peccatum, non necesse fuerat filium Dei agnum fieri.* Eodem modo loquuntur Ambrosius lib. de Incarnat. cap. 6. Aug. serm. 8. & 9. de verbis Apo-

Apostoli. Leo Mag. serm. 3. Pentec. Anselm. Richardus, & alii cum Divo Thoma loco supra citato. Ad cuius uberiores notitiam consulantur ejus Interpretes ibid. & in 3. sent. dist. 1. Sed maxime Illustrissimus Palancus, qui hanc quæstionem doctissime pro more tractat tom. 1. de Incarnat. disp. 2. q. 9. num. 2. pag. 196. & seq.

PRÆLECTIO VII.

De fide in Jesum Christum.

ad expositionem cap. 3. primæ partis Catechismi Concilii Tridentini à §. 4. ad sextum.

1 Cum diabolicus serpens, antiquus nostri generis hostis, callida fraude humanæ naturæ lathalena morsum infixerit. Cum dux tartareus infirmos nos, & misere ægotantes, incredibili crudelitate, diris vinculis, durisque compedibus teneret oppressos, nefandum à nobis petens tributum, turpem exigens servitutum; nullus erat liber tot inter servos, nullus sanus tot inter infirmos, nullus non macula fædus, tot inter culpa pollutos. Nemo mundus à sorde, nec infans unius diei. At infelix status iste divinis objectus oculis, visus est admodum lamentabilis; quare miseratione motus immobilis ipse Deus, suum misit Unigenitum Filium in hanc lachrymarum vallem, qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis, & conceptus de Spiritu Sancto ex Maria Virgine homo factus est. Hic clementissimus Dominus in medelam nostri vulneris mortem subire

paratur, crucem vehit, passionem sustinet, culpâs lavat, pretioso nos sanguine redimit, perque potum fellis applicat labia venerato vulnere, sorbet virus, introducit sanitatem, mundi principem, seu potius tyrannum ejicit foras, & consumato redemptionis opere, captivam ducit captivitatem. De necessitate igitur fidei tanti mysterii nunc pertractabimus in nomine Patris, &c.

2. Superno implorato juvamine, & obtenta dicendi venia, sortitum punctum exponam à §. scilicet 4. ad 6. capitis 3. 1. part. Catechismi Concilii Trid. Ad quod luculentius exornandum, orationem in tres partes distribuam. In 1. breviter afferam litteram Catechismi: in 2. eam fusius explicabo: in 3. denique conclusionem proponam, probabo, defendam. Utinam feliciter. Primam igitur orationis partem exordiens, sic incipit littera textus §. 4. *Hujus autem redemptionis &c.* Ita vero terminat §. 6. *rationemque complexum est.* Paragrapho 1. docet optime Catechismus, redemptionis fidem esse, semperque fuisse ad salutem necessariam, idque abunde probat variis Scripturæ testimoniis: §. 2. asserit, Jesu nomen Salvatorem significans, Christo proprie convenire; quare Dei consilio, atque præcepto, non casu fortuito illi impositum esse; quod Lucæ, atque Matthæi auctoritate confirmat: §. 3. inquit, non eadem ratione qua Christo, aliis quibusdam hominibus inditum fuisse hoc nomen, istoque cuncta alia contineri, quæ Dei filio imponenda cecinerunt Prophetæ. Et hæc pro prima parte sint satis.

3. Secundam itaque ingrediatur, ad fusius explanandam litteram Catechismi. Primum igitur asserit fidem, ac confessionem humanæ redemptionis, esse, ac fuisse quovis tempore necessariam ad salutem. Cujus rei veritas ex eo aperte liquet, quod Deus jam ab initio eam præmostravit primis parentibus, dum serpentem alloquens Genesis 3. v. 15. dixit: *Inimicitias*
po-

ponam inter te, & mulierem: semen tuum, & semen illius; ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo ejus. Deinde Genesis 22. v. 17. Abrahamo notum fecit incarnationis, ac reparationis mysterium dicens; *Benedicam tibi, & multiplicabo semen tuum sicut stellas cæli. . . & benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, quia obedisti voci meæ.* Ex quibus verbis, ait Catechismus, facile colligi poterat, ex progenie Abrahamæ futurum qui omnibus ab immanissima Satana tyrannide liberatis salutem asserret. Postea, ad ejusdem promissionis memoriam conservandam, idem fædus cum Jacob Abrahamæ nepote sancivit Genesis 28. v. 12. Tandem ipsum aliis dilectis suis revelavit Altissimus, à quibus ad eorum posteros derivata est expectatio Salvatoris; signis, figuris, & Prophetatarum oraculis nunquam cessantibus, donec consummatum est redemptionis opus.

4. Verum, licet tot, & tanta signa præcesserint, etsi tam clarè de Christo loquuti sint Prophetæ, ut inter ipsos, & Evangelistas sola videatur futuri, ac præteriti temporis differentia, ut recte asserit Catechismus; non propterea putandum est priores omnes fideles habuisse fidem explicitam adventus Domini; nam illis sufficiebat fides implicita. Pro cujus intelligentia recolenda sunt quæ de fide dicunt Theologi cum Magistro Sententiarum in 3. dist. 25. & cum D. Thoma ibidem, aliisque in locis. Ubi asserunt fidem haberi posse dupliciter, explicite, scilicet, & implicite. Primo modo de illis rebus habetur, quæ particulatim creduntur, cum notitia, & discretionè ipsarum, ut ait D. Bonaventura. Secundo autem modo de illis, quæ in communi, & absque expressa ac determinata ipsarum notitia confuse percipiuntur (a). Sic erat fides ante Incarnationem Verbi. Credebant quidem fi-

(a) Div. Bonav. in 3. dist. 25. q. 3.

deles venturum esse Messiam, non autem sciebant, nisi forte paucissimi, quisnam futurus esset iste Messias, an Pater, vel Filius, vel Spiritus Sanctus; cum tunc vix haberetur notitia mysterii Sanctissimæ Trinitatis; ideoque inquit Apostolus: *Omnia in figura contingebant illis.*

5 Quod minime opponitur claritati, qua loquebantur Prophetae, ut diximus supra cum Catechismo, quia teste Apostolo, alia est claritas Solis, alia Lunæ, & alia Stellarum (a). Homines igitur in statu legis naturæ, veluti stellarum luce guadebant, in statu legis Mosaicæ claritate Lunæ, ac demum fulgore Solis in statu legis gratiæ. Primis itaque satis erat fides implicita, ultimis vero necessaria est fides explicita Salvatoris. Primam partem docent sacra litteræ, Patres, Interpretes, atque Theologi. Audiatur pro omnibus D. Thomas 2. 2. q. 2. art. 7. ad 3. dicens: *Si qui salvati fuerunt, quibus revelatio non fuit facta, non fuerunt salvati absque fide mediatoris, quia etsi non habuerint fidem explicitam, habuerunt tamen implicitam.* Idem convincit etiam ratio: si enim fides explicita Christi necessaria fuisset tempore legis naturæ, atque Mosaicæ, vel fuisset necessaria necessitate mediæ ex natura sua essentialiter requisiti, vel necessitate præcepti; atqui neutrum dici potest. Nam ad salutem æternam solum essentialiter requiritur credere in Deum Remuneratorem. Nec ullum invenietur præceptum ad aliud tunc explicita fide credendum: igitur ante Christi adventum non necessaria erat fides in ipsum explicita.

6 Postquam vero venit plenitudo temporis, quo redemptionem misit Dominus populo suo, & promulgatum est Evangelium, fides in Christum Jesum debet esse explicita. Sic aperte colligitur ex modo loquendi Scripturæ. Dicitur enim Actorum 4. v. 12. *Non est*

(a) Vid. D. Thom. 2. 2. q. 174. art. 6. & 3. p. q. 68. a. 1. ad 1.

est in alio aliquo salus. Nec enim aliud nomen est sub celo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Apostolus etiam primæ ad Corinth. 3. v. 11. ait: *Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus Jesus.* Et primæ ad Timoth. 2. v. 5. *Unus est enim Deus, unus mediator Dei, & hominum homo Christus Jesus.* Et ad Galatas 2. v. 16.: *Scientes autem quod non justificatur homo ex operibus legis nisi per fidem Jesu Christi.* Quod autem Apostolus loquatur de fide explicita patet ex intelligentia Sanctorum Patrum, quos in scripturarum interpretatione sequi debemus, ut sess. 4. præcipit Tridentinum. Porro SS. PP. asserere fidem explicitam in Jesum Christum esse nunc temporis necessariam, res clarior est, quam ut in dubium verti possit.

7 Sic enim habet Hieronymus in cap. 1. epistolæ ad Ephesios: *Non ante filii esse possumus, nisi filii ejus Jesu Christi fidem, & intelligentiam recipiamus.* Chrisost. homilia 37. in Mattheum: *Tunc sufficiebat unum Deum nosse, nunc autem ita non est, sed necessaria est ad salutem Christi cognitio.* Similiter Augustinus lib. de correptione & gratia cap. 7. lib. de peccato originali cap. 14. & alibi, aliique Sancti Patres, quos sequitur D. Thomas 2. 2. q. 2. art. 8. dicens: *Post adventum Christi, quia jam mysterium redemptionis complectum est, & corporaliter & visibiliter prædicatum, tenentur omnes ad credendum explicitè; & si aliquis instructorem non haberet, Deus ei revelaret, nisi ex sua culpa remaneret (a).* Quod Sancti Doctoris assertum divinæ, atque Ecclesiasticæ probant historiæ, in quibus legitur, multos, quos Dominus sua misericordia voluit æterna beatitudine perfrui, antea de tanto mysterio ab ipso fuisse peculiariter doctos, missis ad id instructo-

(a) Vid. etiam q. 14. de verit. a. 11. ad 1. & 2. 2. q. 2. art. 7. ad 3. & in 4. dist. 28. q. 1. art. 4. ad 3.

ribus; tales fuerunt Regina Candacis Eunuchus, qui à Philippo, Macedones qui à Paulo, Cornelius qui à Petro hujus mysterii notitiam, ac intelligentiam accepere.

8 Plures etiam Gentiles per illustrationem Angelorum fidei mysteriis fuisse instructos, & salutem æternam consequutos docet Dionysius Areopagita, siue alius antiquus Auctor Cœlestis Hierarchiæ cap. 5. Quod otiosum fuisset, nisi fides explicita Christi esset omnino necessaria. Quia ut apposite inquit D. Augustinus de Cornelio loquens lib. 1. de Prædestinatione Sanctorum cap. 7. *Si posset sine fide Christi esse salvus, non ad eum ædificandum mitteretur Architectus Apostolorum Petrus.* His fundamentis motus Theologus maximus Illustrissimus Melchior Canus (a), in relectione de Sacramentis, ita certam, veramque affirmat sententiam quam propugnamus, ut eam negare non periculosum modo, sed etiam erroneum fateatur; imo hæreticum diceret, nisi modestius esset Ecclesiæ definitioni hujus vocabuli notam derelinquere. Quem virum utinam imitarentur qui hæretici nomen Catholicis Auctoribus sæpe imponunt impudentissime, quin Summorum Pontificum anathemata valeant eorum linguis compescere! Non me latet plures contra sentire; multisque ratiunculis niti probare, nunc etiam sufficere fidem implicitam Christi Domini. Et en argumentum, si superis placet, efficacissimum: nempe quod in statu gratiæ arctior, & impeditior esset ad salutem via: si opus foret fides explicita quandoquidem in veteri lege sola sufficiebat fides implicita. Belle id quidem: sic enim Christi fideles etiam à fide implicita eximi possent, ne ipsa gravarentur, uti antiq̃a legis observatores.

9 Huic autem objectioni solide, ac eleganter pro more occurrit piissimus, & eloquentissimus Conten-

50-

(a) Can. tom. 9. relect. de Sacrament. pag. mihi 385.

sonus aureis hisce verbis (a): „Deplorando hoc argumentum si valeret, omnia novæ legis mandata de-
 „letum iri, omnem redemptionis œconomiam ad nihilum redactum iri, ipsum etiam Evangelium iri,
 „prorsus conculcatum, Nova Sacramenta instituit
 „Christus; onus occultorum scelerum in Confessione
 „ne detegendorum antiq̃a legi ignoratum imposuit
 „Redemptor. Inimicis etiam capitalibus benefacere
 „præcepit: inaudita, & insperata paupertatis, humilitatis,
 „castitatis consilia, quæ Judæis in lege Moysis instructis
 „paradoxa visa sum, & crucem prædicavit: contemptum divitiarum, quin & uxoris, & parentum
 „annuntiavit. Ergo ne illa eliminanda Salvatoris oracula?
 „De medio tollenda, vel è Sacris literis sacrilega litura
 „expungenda, quia arctam nimis, & angustam efficiunt
 „salutis viam? O carnalem philosophiam! O antichristianam
 „argumentandi rationem! Et tamen manifestum est, nefaria illa,
 „quæ commemoravimus, consecraria necessario fluere ex illo uno,
 „quod tam sæpe moderni objiciunt axioma, quo asserunt latorem
 „esse in statu gratiæ salutis viam. Nec eos pudet in ea lege
 „mollia lenimenta quærere, quæ Crucifixum spinis coronatum
 „adorat. Si tamen lenimenta sunt immunitas à fide, qua
 „absolvunt ignaros, sicut à caritate eximunt eruditos. Porro:
 „quomodo in lege Christi durum sit præceptum sciendi Christum,
 „in ipsumque credendi, non intelligo, ut propterea lex gratiæ
 „durior esse dicatur. An nesciunt legem Christi dici jugum suave,
 „& onus leve, non carni, sed spiritui, non naturæ, sed gratiæ
 „abundantius concedi solita? An durum est militi Imperatoris
 „nomen addiscere? An durum

Tom. I. N rum

(a) Contenson. t. 4. lib. 8. dissert. 2. cap. 2. pag. 441. edit. Augustæ anni 1769. Videtur etiam. t. 4. lib. 11. p. 3. diss. unic. c. 2. in solut. ad simile argum. pag. 218.

rum est, & onerosum viatori scire viam qua pergit, & ducem qui manducat? Atqui Christus via est, qua imus, & extra quam aberramus.

10 Post venustissima verba relata vereor ne tædium pariant quæcumque proferam, sequar tamen quo modo possim, atque stabilita explicitæ fidei necessitate, dicam breviter, ejus actus esse frequentius elicendos, quam aliqui opinabantur. Quoniam autem tempore teneamur illos elicere, videri poterit apud Auctores sanæ ethices (a); interim sufficiat animadvertere theses damnatas, ad hanc materiam pertinentes; scilicet: *Homo nullo unquam vitæ tempore tenetur elicere actum fidei &c.* Quæ est prima inter confixas ab Alexandro VII. *Fides non censetur cadere sub præceptum speciale, & secundum se*, quæ est 16. ex proscriptis ab Innocentio XI. *Satis est actum fidei semel in vitâ elicere*; quæ est 17. ab eodem Pontifice reprobata: cui affinis est 65. nempe: *Sufficit mysteria Trinitatis, & Incarnationis semel credidisse*. Harum autem propositionum, aliarumque similium falsitatem, ac deformitatem demonstrat ipsa ratio naturalis. Quis enim nisi vesanus dicet oculos à natura, seu potius ab Auctore naturæ datos, ut semper clausi maneant, nec unquam nisi semel tantum in vitâ eis homo utatur, & toto reliquo tempore in voluntaria cæcitate persistat? Quis nisi mentis inops audebit asserere militem hostibus circumdatum, numquam eum, quem gestat, ense evaginaturum ad sui defensionem? Quis denique nisi demens affirmavit ad conservationem corporis satis esse comedisse semel in vitâ, nec cibum amplius resumendum? Sed fides est alimentum animæ, nam justus ex fide vivit; est mucro fidelium, quo Princeps Apostolorum monet resistendum diabolo, est demum oculus intellectus, quo sunt videnda cælestia: igitur

(a) Vid. Pontas, Atoine, Colletus, Concina, Patuzzi, Cuniliati, alii.

igitur propositiones supra damnatæ tam falsæ, & absurdæ sunt, quam ut à nobis dici possit; ad quarum uberiorem confutationem videantur Auctores qui contra ipsas fusius scripserunt, maxime Pius Thomas Milante, & etiam Benedictus XIV. Constituit. incipiente: *Etsi maxime*, edita die 7. Feb. anno 1742. Qua prudentissime injungit Parochis, ut singulis dominicis, festisque diebus cum populo fidei, spei, & caritatis actus eliciant. Quod observari jussit Antistes Majoricensis anno 1781. Hæc ad expositionem paragraphi 4. sint satis.

11 Paragrapho 5. asserit Catechismus, divinissimum Jesu nomen, quod Salvatorem significat, esse proprium Dei hominis, seu Christi Domini; ideoque Angelus immaculatam Virginem Mariam alloquens Lucæ 1. v. 31. ait: *Pariet filium, & vocabis nomen ejus Jesum*. Similiter Sanctissimum Josephum legalem Christi patrem divinitus admonitum legimus Matthæi 1. v. 21. his verbis: *Pariet autem filium* (scilicet Virgo Maria), *& vocabis nomen ejus Jesum: ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum*. Ubi rationem attulit Angelus impositionis hujus nominis. Turpiter ergo erravit Basilius quidam Apostolorum tempore, malo natus, qui, si Philastrio credimus, dixit Christum non liberasse genus humanum; quem errorem alii sequuti sunt heretici, atque etiam famosus Abaylardus sæculo, 12. qui non ignorans omnes contra sentire, dicere solebat: *Omnes sic, sed ego non sic*; adversus quem pulchre, ac nervose scripsit D. Bernardus, cujus verba ob reconditam Scripturæ eruditionem, summamque elegantiam, dignissima sunt ut audiantur. Sic ergo Abaylardum perstringit Doctor Mellifluus, sed apud instar quandoque spicula figens (a).

N 2

(a) De Acrimonia D. Bernardi, Vid. Theoph. Raynaud. tom. 11. pag. 258. col. 2.

„ Nonne (inquit Epist. 190.) omnium in se provo-
 „ cat manus; ejus manus contra omnes? Hic erat
 „ ferus homo: manus ejus contra omnes, & manus
 „ omnium contra eum. Quid ergo tu? Quid melius
 „ affers? Quid sublimius invenis? Quid secretius tibi
 „ revelatum jactas, quod tot praeterierit Sanctos, effu-
 „ gerit Sapientes?

12 „ Dic tamen (pergit Bernardus) dic quidquid
 „ illud est, quod tibi videtur, & nulli alteri. An
 „ quod Filius Dei non ut hominem liberaret, homi-
 „ nem induit? Hoc plane nemini, te excepto, vide-
 „ tur. Tu videris ubi videris: non enim hoc à Sa-
 „ piente, non à Propheta, non ab Apostolo, non
 „ denique ab ipso Domino accepisti. Magister gentium
 „ accepit à Domino quod tradidit nobis. Magister om-
 „ nium fatetur doctrinam suam non esse suam: non
 „ enim, ait, à me ipso loquor. Tu vero de tuo no-
 „ bis tradis, & quod à nemine accepisti. Qui loquitur
 „ tur mendacium, de suo loquitur. Tibi proinde sint
 „ quae tua sunt. Ego Prophetas, & Apostolos audio.
 „ Obedio Evangelio, sed non secundum Petrum (a).
 „ Tu nobis novum condis Evangelium. Quintum Ec-
 „ clesiae Evangelistam, non recipio. Quid lex, quid
 „ Prophetæ, quid Apostoli, quid Apostolici viri no-
 „ bis aliud evangelizant, quam quod solus tu negas;
 „ Deum videlicet factum hominem, ut hominem li-
 „ beraret? Et si Angelus de Caelo aliud nobis evangeli-
 „ zaverit, anathema sit. Hacenus S. Doctor, quibus
 „ & antiqui erronei, & recentiores haeretici, praesertim
 „ Sociniani optime confutantur.

13 Certa igitur fide tenendum, Christum Domi-
 „ num fuisse Salvatorem nostrum, ac mediatorem inter
 „ nos & Deum,

(a) Est Evangelium apocryphum secundum Petrum, apud Calmetum t. 2.
 dissert. pag. 40. de quo fortasse Bernardus sic loquitur; nisi festivo ipsius
 Abailardi errores intelligat.

Deum, & homines, non quatenus Deus est, & Pa-
 tri aequalis, ut perperam volunt Sectarii; per hoc enim
 quantum Pater, tantum ipse distat à nobis; & quo-
 modo mediator fuerit ubi eadem distantia est? Sed
 quatenus factus est minor Patre, ac etiam Angelis,
 dum carnem assumpsit. *Per hoc mediator inferior Pa-
 tre, per quod nobis propinquior*, inquit August. lib. 2.
 de peccato originali cap. 28. & Serm. 11. de verbis
 Apostoli (a). Ideoque tunc recte datum est illi no-
 men quod est super omne nomen, quando scilicet
 pati posse monstravit, ut enim ait Mellissus Doct.
 Serm. 2. de Circumcisione: *Merito dum circumciditur
 puer qui natus est nobis, Salvator vocatur, quod vi-
 delicet ex hoc jam cepit nostram operari salutem, im-
 maculatum illum pro nobis sanguinem fundens*. Quod
 etiam probat Angelicus Praeceptor D. Thomas 3. p.
 q. 37. art. 2.

14 Sexto, & ultimo paragrapho ex assignatis, do-
 cet Catechismus, potiori titulo impositum esse Chris-
 to Domino maximum nomen Jesu, quam multis aliis
 viris, qui eodem nomine vocantur in Scriptura. Et
 si Galatinus, Pagninus, atque Jansenius Gandavensis
 à Marchantio in Horto Pastorum citati (b) asserant
 priora illa nomina non iisdem hebraicis litteris exara-
 ri, ac novissimum nomen Jesu. Quam quaestionem
 hebraice doctis relinquo; quidquid tamen de illa sit,
 salva semper manet ratio Catechismi, qua probatur no-
 men Jesus, nostro verius convenire, quam aut Josue
 filio Nave, aut filio Josedech Sacerdotis, aut aliis, si
 qui fuerunt simili nomine insigniti; iis enim analogi-
 ce tantum conveniebat hoc nomen, propter aliqua pra-
 cla-

(a) Vid. Gotti tomo 3. tract. a. de Gratia Christi, q. 3. dub. 5. §. 3. n. 8.
 & sequentibus. Tournely tom. 4. de Incarnat. q. 12. §. 3. concl. 2. Bou-
 eat tom. 5. dissert. 7. de Satisfact. Christi art. 2. concl. 2. pag. 537. alii.
 (b) Jacobus Marchantius in Horto Pastorum lib. 1. tract. 3. lect. 7. pag.
 mihi 59. & Rocafulli tom. 1. pag. 190. n. 235.

clara facinora in utilitatem, subsidium, ac libertatem populi sui, Christumque præfigurabant, cui soli proprie convenit nomen Jesus; nam ut Rex redidit libertatem, ut Propheta lucem, ut Sacerdos salutem, non uni, sed omni populo, universo orbi, cunctis credentibus (a).

15 In fine hujus paragraphi ait Catechismus, ad solum Jesu nomen reduci cuncta alia, quæ olim fuerunt de Christo prænunciata, præsertim ab Isaia dicente cap. 7. v. 14. *Vocabitur nomen ejus Emmanuel.* Et cap. 9. v. 6. *Vocabitur nomen ejus Admirabilis; Consiliarius, Deus, Fortis, Pater futuri sæculi, Princeps pacis.* Quæ omnia complectitur suavissimum nomen Jesus, ab Apostolo adeo commendatum, totiesque prolatum, ac exaratum, ut, teste Alapide (b), in ejus scriptis appareat ducenties, & undevigesies. Ad cujus laudem videri possunt D. Bernardus Serm. 15. in Cantica, & alibi; Natalis Alexander in hunc locum Catechismi, Eminentissimus Lambertini, seu Summus Pontifex Benedictus XIV. lib. 1. de fest. Domini N. J. C. cap. 3. aliique plures, maxime Oratores Evangelici in concionibus de hoc nomine, illi inquam, qui non adulterant verbum Dei, sed casto eloquio, & debita gravitate tractant divina mysteria. Et hæc pro secunda orationis parte sufficient.

16 Ad tertiam ergo deveniamus, ubi probanda est hæc assertio: Jesus Christus est verus Messias in lege promissus. Quæ quidem est summi momenti, & ad cujus probationem videri possunt, Petavius tomo ultimo Theologicorum dogmatum lib. 16. de Incarnat. à cap. 6. usque ad 10. pag. 649. & sequentibus. Petrus Daniel Huetius in Demonstratione Evangelica, pro-

(a) Vid. Michael Perez Ord. S. Basilii tomo 1. tract. Theologic. Biblic. §. 1. maxime num. 26. & seq. à pag. 30. (b) Cornelius Alapide in Epist. ad Ephes. cap. 1. v. 10.

proposit. 9. per 171. capita, in quibus uberrime hoc fidei dogma ostendit. Joan. à S. Thoma tom. 1. q. 1. 1. part. disp. 1. art. 2. Contenson tom. 1. lib. 3. dist. 2. cap. 1. speculat. 1. pag. mihi 242. & tom. 3. lib. 9. cap. 2. pag. 11. & seq. Graveson tom. 1. de mysteriis Christi, maxime dissert. 7. §. 2. pag. mihi 152. & seq. Serry exercitatione 1. & seq. Billuart. tom. 3. dissert. 2. art. 2. & 3. Perrimezzi p. 3. dissert. 164. pag. 25. Ludovicus Bailly recens eruditus, & eloquens Auctor, Sacræ facultatis Parisiensis Baccalaureus Theologus tom. 2. tract. de verâ Religione cap. 14. pag. 43. & sequentibus. Ludovicus Granatensis in fine Symboli fidei parte 4. pag. mihi 160. ubi hispanico idiomate late, docte, ac eleganter hanc veritatem illustrat. Petrus de Aliaga concinator Capuccinus in libro etiam hispano sermone, cui titulus est: *Clara luz, con la qual podrá ver el Hebreo su falsa esperanza, y el Christiano su obligacion:* (edito in Majori Balaerium apud Petrum Frau Typographum Sanctæ Inquisitionis anno 1689. paulo post combustionem plurimum relapsorum in ea insula Judaizantium) cap. 4. pag. 60. & sequentibus. Ubi pulchre idem evincit, Boucat, Berti, & alii. Videri quoque potest quod contra Judæos scripsimus supra prælectione 6. n. 8. & sequentibus, & quæ infra tradimus prælectione 9. à num. 5. usque ad 19.

PRÆLECTIO VIII.

De Jesu Christi nomine,

ad exposit. cap. 3. primæ part. Catechismi
Conc. Trid. à §. 5. ad 7.

1 Quanto pretio dignum sit laudabile nomen, satis aperte declarat Ecclesiastes cap. 7. v. 2. dicens: *Melius est nomen bonum, quam divitiæ multæ.* Quod etsi de fama, & existimatione intelligatur, quemadmodum, & illud Ecclesiastici 41. v. 15.: *Curam habe de bono nomine;* potest etiam ad nomenclaturam ipsius famæ, ac existimationis indicem adaptari. Hinc nationum omnium Heroes, atque doctissimi viri, selectis nominibus insigniuntur, quibus eorum merita celebrantur. Imo ineffabilis ipse Deus humana natura inductus, nomen accipere voluit tam pretiosum, ut nec Cressi, nec Crassi divitiis valeat comparari; in eo enim, teste Apostolo ad Colossens. 2. v. 3. continentur omnes thesauri Sapientiæ, ac Scientiæ absconditi. Tale profecto est. Sanctissimum nomen *Jesus*; de quo eleganter agit Catechismus Concilii Tridentini 1. part. cap. 3. §. 5. & seq. quos nunc elucidandos aggrediar in nomine Patris, &c.

2 Punctum igitur hesterno sole sortibus designatum modo discutendum, ut bono in lumine collocetur, orationem istam in tres partes præscindam. In prima textus littera brevi epitome describetur. In secunda fusiis explicabitur. In tertia demum, si tempus locum dederit, conclusio ex textu deducta probabitur, & propugnabitur. Utinam optata felicitate. Primam itaque orationis partem ingredientem, sic dicimus inci-

pe-

pere sortitam litteram Catechismi §. 5. cap. 3. primæ partis: *Jesus proprium est nomen ejus;* &c. Ita vero finire §. 7.: *In die judicii subjicientur.* Paragrapho 1. docet rectissime Catechismus; hoc nomen *Jesus* proprium esse *Dei hominis*; salvatorem significare; Deique consilio, atque præcepto illi fuisse impositum, ut ex Evangelio liquet. §. 2. asserit, quamvis præfatum nomen aliis quibusdam hominibus etiam tribuatur in sacris litteris, solo tamen Christo Domino verius convenire, quoniam ipse solus omnium hominum *Salvator* est; eoque nomine comprehendi reliqua omnia quæ *Dei Filio* carne induto imponenda prædixerant *Vates*. §. 3. & ultimo rationem assignat, cur *Jesu* nomini additum sit *Christi* nomen, quod unctum significat, & ad honorem atque officium *Prophetæ*; *Sacerdotis*; ac *Regis* olim illis tribuebatur, quia oleo ungebantur; cumque *Salvatori* nostro hæc omnia plenissime competant, ut sacra littera luculentè ostendunt: ideo *Christi* nomen illi quoque tribuitur. En *Synopsis* litteræ textus, & primam orationis partem.

Ad secundam ergo deveniamus in qua fusiis enucleanda sunt Catechismi asserta, quorum primum est, nomen *Jesus* esse proprium *Dei hominis*. Pro cuius clariori expositione advertere placet cum *Festo Pompejo*, nomen à noscendo etymologiam sumere; ideoque inquit *Divus Thomas* 3. p. q. 37. art. 2. in *Corpore*; „Nomina debent proprietatibus rerum respondere... quia ut dicitur 4. *Metaphysic.* ratio qua significat nomen est definitio quæ designat propriam rei naturam. Nomina autem singularium hominum semper imponuntur ab aliqua proprietate ejus cui nomen imponitur. Vel à tempore, sicut imponuntur nomina aliquorum Sanctorum his qui in eorum festis nascuntur, vel à cognatione... Sicut propinqui Joannis Baptistæ volebant eum vocare nomine patris sui

Tom. I.

O

„Za-

„ Zachariam, non autem Joannem, quia nullus erat
 „ in cognatione ejus qui vocaretur hoc nomine, ut di-
 „ citur Luca 1. Vel ab eventu sicut Joseph vocavit
 „ primogenitum suum Manassen, dicens: *Oblivisci*
 „ *me fecit Deus omnium laborum meorum*: Genes. 41.
 „ Vel etiam ex aliqua qualitate ejus cui nomen impo-
 „ nitur... Nomina autem quae imponuntur aliquibus
 „ divinitus semper significant aliquod gratuitum donum
 „ eis divinitus datum: sicut Genes. 17. dictum est
 „ Abrahæ: *appellaberis Abraham, quia patrem multa-*
 „ *rum gentium constitui te*. Et Matthæi 16. dictum
 „ est Petro: *Tu es Petrus, & super hanc petram aedi-*
 „ *ficabo Ecclesiam meam*. Quia igitur Christo hoc mu-
 „ nus gratiæ collatum erat, ut per ipsum omnes sal-
 „ varentur: ideo convenienter vocatum est nomen ejus
 „ Jesus, id est Salvator, Angelo hoc nomen prænun-
 „ tiantem, non solum matri, sed etiam Joseph, qui
 „ erat futurus ejus nutritius. Hac. S. Doctor

4 Quibus mirifice illustratur littera Catechismi dum
 ait nomen Jesus Salvatorem significans, non casu for-
 tuito, hominumve judicio, sed Dei consilio, & præ-
 cepto fuisse incarnato Verbo impositum, ut legitur
 Luca 1. v. 31. & Matth. 1. v. 20. Si enim magnis
 illis viris, quos supra cum Divo Thoma commemo-
 ravimus, propria nomina divinitus tradita sunt, quia
 ut ait Ambrosius super cap. 2. Luca: *Habent hoc*
merita Sanctorum, ut à Deo nomen accipiant. Quan-
 to magis Sancto Sanctorum, & Salvatori omnium con-
 veniebat coelitus imponi nomen, quod vocatum est
 ab Angelo priusquam puer ille divinus in utero con-
 ciperetur? Nomen inquam, quod est super omne no-
 men, quale profecto est nomen Jesus. Et licet aliqui
 quondam hoc nomine fuerint insigniti ob aliqua præ-
 clara facinora in utilitatem populi sui, ut Josue qui
 & Jesus Filius Nave, alique à Catechismo citati,
 nulli tamen proprius congruebat, quam Jesu nostro,
 qui

qui non unius tantum populi, aut nationis, sed om-
 nium hominum Salvator extitit, cunctos, & à mor-
 te spirituali peccati liberans, & à morte corporis per
 immortalitatem in resurrectione generali conferendam.

5 Unde illi celeberrimi Hebræorum solum Christum
 Dominum adumbrabant; sicque potiori titulo ei con-
 venit nomen Jesus, quam filio Nave Moysis succes-
 sori, qui populum ab illo ex Ægypto liberatum in
 terram promissionis perduxit; quam filio Josédæch, qui
 Judæorum à captivitate Babylonis in patriam redeun-
 tium dux fuit; quam denique filio Sirach, qui do-
 cetrinam sapientiæ, & disciplinæ scripsit in libro Ec-
 clesiastici, & renovavit sapientiam in corde suo; qui
 omnes etsi typus fuerint Christi Domini; tamen eo-
 rum nomen non tantam in ipsis, quantam in Christo
 Jesu plenitudinem continebat. Qui totum terrarum orbem
 debellavit, suo jugo gentes subjecit, Philosophos convin-
 cit, Imperatores prostravit, Reges exarmavit, Idola
 confregit, triumphum de Roma reportavit, & ubique
 plantavit arborem crucis. Ita plane; sed quibus armis?
 quo exercitu? quibus copiis? quibus invictis turribus?
 quibus civitatibus munitis? quibus classibus instructis?
 dux noster Christus pugnavit, vicit, triumphavit? non
 aliis, quam suo nomine, solum nomen Jesu adhibuit,
 & orbem sub cælo totum ad suam ditionem redegit.
 Habetur enim Marci 16. v. 17: *In nomine meo demonia*
ejicient, linguis loquentur novis, serpentes tollent,
& si mortiferum quid biberint, non eis nocebit, super
agros manus imponent, & bene habebunt.

6 Ad unum hoc nomen Jesus referuntur, ait Ca-
 techismus, omnia quæ olim à Prophetis de ipso Do-
 mino fuere prænuntiata, quod egregie manifestat Do-
 ctor Angelicus D. Thomas loco supra citato ad pri-
 mum. Hinc Sancti Dei homines hujus sacratissimi no-
 minis unctione perfussi extra se rapi videbantur; quos
 inter Divus Paulus tanta dulcissimi nominis Jesu sua-

vitate perfundeatur, ut nihil aliud quam Jesu nomen
 cogitare, loqui, praedicare, ac scribere videretur; adeo
 ut in Epistolis suis inveniatur expressum ducenties, ac
 undevigesies (a); imo, & capite truncato ter nomen
 illud mirabiliter pronunciasse traditur. Alterum ad-
 ducere debet; scilicet Divum Bernardum, Serm. 11.
 de Circumcisione pie, eleganterque dicentem: „Exulta-
 „ vit Isaias ut videret diem hunc, & vidit, & gavisus
 „ est; & loquebatur gratulabundus, & laudans Deum:
 „ puer natus est nobis, & factus est principatus super hu-
 „ merum ejus. Vocabitur nomen ejus Admirabilis, Con-
 „ silarius, Deus, Fortis, Pater futuri saeculi, Prin-
 „ ceptus pacis. Magna quidem nomina; sed ubi est no-
 „ men, quod est super omne nomen, nomen Jesu
 „ in quo omne genuflectatur? Forte in his omnibus
 „ unum illud invenies; sed expressum quodammodo,
 „ & effusum. Nempe ipse est de quo sponsa in canti-
 „ co amoris: Oleum inquit, effusum nomen tuum. Ha-
 „ bes ergo in his omnibus appellationibus Jesum. Nec
 „ omnino aut vocari posset, aut esse Salvator si for-
 „ te quidpiam defuisset. Nunquid non vere admira-
 „ bilem eum singuli sumus experti in mutatione uti-
 „ que voluntatum nostrarum? Hoc nempe est Salva-
 „ tionis nostrae principium, cum incipimus respuere
 „ quod diligebamus, dolere unde letabamur, ample-
 „ cti quod timebamus, sequi quod fugiebamus, opta-
 „ re quod contemnebamus. Admirabilis plane, quia
 „ hac operatur mirabilia. Sed nihilominus, & consilia-
 „ rium sese exhibeat necesse est in electione poenitentiae:
 „ ne forte sit nobis absque scientia zelus, & voluntati
 „ bonae prudentia desit.“ Hucusque Doctor Mellifluus.

7. Qui caetera nomina supra relata, in uno Je-
 su

(a) Vid. Michel Perez, tom. 1. tract. Theolog. Biblic. dub. 1. de nomi-
 nibus Christi §. 1. pag. 26. num. 15. ubi cum Alapide in Epist. ad Ephes.
 cap. 1. v. 10. refert Apostolum in 14. Epistolis protulisse nomen Jesu 219.
 vicibus, & nomen Christi 401.

su comprehensa, eadem qua semper, sermonis venu-
 state describit ibidem; sed praecipue videtur seipsum ex-
 cedere Serm. 15. in Cantica, sic suavissime canens:
 „ Aridus est omnis anima: cibus si non oleo isto in-
 „ funditur; insipidus est si non hoc sale conditur; si
 „ scribas, non sapit mihi nisi legero tibi Jesum; si
 „ disputes, aut conteras, non sapit mihi, nisi sonue-
 „ rit tibi Jesus: Jesus mel in ore, in aure melos, in cor-
 „ de jubilus. Sed est, & medicina. . . Nihil ita in-
 „ petum cohibet, superbiae tumorem sedat, sanati li-
 „ voris vulnus, restringit luxuriae fluxum, extinguit li-
 „ bidinis flammam, sitim temperat avaritiae, ac totius
 „ indecoris fugat pruriginem.“ Bernardum, licet ipse
 diminuto nomine nuncupati, aequali tamen erga Jesu
 nomen affectu imitati sunt Bernardinus Senensis, ac
 Bernardinus de Rustis, alique; seu potius omnes Ca-
 tholici, hujus nominis diu festum quotannis solem-
 niter celebrantes, Dominica secunda post Epiphaniam,
 de quo sapienter Benedictus XIV. lib. 1. de fest. Do-
 mini c. 3. num. 9. & antequam Pontifex fieret lib. 4.
 de Canonizat. Sanctorum part. 2. cap. 30. a num. 3.
 8 Sed transeamus ad tertium sortitum Catechismi
 paragraphum, ubi inquitur cur Jesu nomini, Christi
 nomen sit superadditum? Ac respondetur ibidem; quia
 maximae dignitatis est nomen Christus, unctum signifi-
 cans ad honorem Regis, Sacerdotis, aut Prophetae,
 qui omnes olim oleo uncti; seu quod graece idem son-
 nat, Christi nuncupabantur. Sic Cyrus Rex Persarum
 dicitur Christus Isaiae 45. Sic Sacerdotes, & Prophe-
 ta dicuntur Christi Psalmo 104. v. 15. & alibi. Cum
 igitur Salvator noster Jesus fuerit Propheta, ut ipse-
 met videtur fateri Matthaei 13. & Joan. 4. quod lon-
 ge antea jam praedixerat Deus Deuteronomii 18. v. 15.
 quem locum de Christo intelligit D. Petrus Actuum 3.
 v. 22. Cum fuerit etiam Sacerdos, ut constat Psal. 109.
 v. 4. Cum denique fuerit Rex, cujus regni non erit finis,

ut testatus est Angelus Lucae 1. v. 33. Ideo unctus fuit, non oleo quidem corporeo, sed spirituali gratiæ virtutum, ac donorum omnium Spiritus Paracliti, ut præclare ostendit Propheta Regius Psalm. 44. v. 8. dicens: *Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem, propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præsortibus tuis.* Et Isaias cap. 61. v. 1. his verbis: *Spiritus Domini super me, eo quod unxerit Dominus me, &c.* De quo abunde agunt Theologi cum Mag. Sent. in 3. dist. 34. & cum D. Thoma 1. 2. q. 68. sed maxime 3. p. q. 7. fere per totam.

9 Propter hanc igitur abundantissimam gratiarum, & charismatum unionem, qua sanctissima Salvatoris nostri anima fuit undequaque perfusa melius quam unguento in barbam Aaron descendente: Christus vocatur, seu unctus ad honorem, & exercitium Prophetiæ, Sacerdotis, ac Regis. Eius autem Christus fuerit verus Propheta, ut supra diximus, & docent Theologi cum D. Thoma 3. p. q. 7. art. 8. prophetia tamen in eo non fuit obscura, nec per modum actus transeuntis, sed clara, & per modum habitus permanentis, ad differentiam aliorum. Similiter quamvis fuerit Sacerdos, ut contra Judæos, Arianos, Nestorianos, ac Socinianos tenent omnes Catholici (a); ejus Sacerdotium non fuit secundum ordinem Aaron, sed secundum ordinem Melchisedech, multoque præstantius, ac excellentius omnibus; quo jam inauguratus est in utero Virginis à momento suæ conceptionis, ut ait Doctor Angelicus 3. p. q. 22. art. 1. Tandem, licet Christus ut homo, divinus fuerit Rex, nedum Judæorum, ut per ludibrium vertici Crucis ejus inscripsit Pilatus, sed totius etiam mundi, non solum vivorum, sed mortuorum quoque; Regnum tamen ip-

(a) Vid. Graveson tom. 1. de Myst. Christ. diss. 2. pag. 86. & Perri-mezzi 3. p. dissert. 192.

sius non erat de hoc mundo, hoc est temporale, sed spirituale, ut asserit Catechismus, unde nullum terrenis Regibus præjudicium intulit, ut stulte cogitabat Herodes: imo ipsemet Christus, ejusque discipuli, qua verbo, qua exemplo, Cæsari, ac terrenis Regibus obediendum esse in omnibus legi divinæ non adversantibus summopere commendarunt. De Regia Christi Domini potestate fuse agunt Theologi cum D. Thoma 3. p. q. 59. art. 4. & alibi (a).

10 Ex dictis aperte liquet, duo illa veneranda nomina *Jesu* & *Christus* optime invicem à fidelibus frequentissime copulari ad eandem personam clarius exprimendam; ut dum Ecclesia plures claudit orationes his verbis: *Per Jesum Christum Filium tuum, &c.* Quare turpiter errarunt Ophitæ, seu Serpentarii, qui, teste Tertulliano, lib. de præscrip. cap. 47. „ Jesum „ alium à Christo esse statuebant: & Jesum quidem „ ex Virgine natum esse, Christum autem è coelo in „ ipsum descendisse. Quem retulisse errorem, jam refutasse fuit (b). Hic tamen advertere lubet cum Divo Bonaventura in 3. dist. 18. dub. 2. aliter nomen Filii Dei, aliter nomen Christus, aliter nomen Jesus eandem personam divinam designare. „ Nam Filius „ Dei nominat personam in una natura; Christus au- „ tem & Jesus nominant personam in duabus naturis; „ sed Christus nominat personam in humana natura „ relata ad divinam, quia Christus dicitur unctus, „ Jesus autem nominat personam in divina natura re- „ lata ad humanam, quia Jesus dicitur Salvator esse; „ & ideo in nomine Jesu Christi debet omne genu cur- „ vari, sicut in nomine Filii Dei. Hæc Seraphicus Doctor. Annotare demum placet, Filium Dei secundum varios respectus variis nominibus appellari; mo-

(a) Vid. Berti tom. 3. lib. 27. cap. 9. pag. 99. (b) Vid. Petav. tom. 4. lib. 1. cap. 4. n. 8. pag. 17.

do Verbum Divinum, modo imaginem Patris, modo splendorem lucis aeternae, &c. Unde secunda Trinitatis persona sicut ab aeterno, seu ut inquit Joannes: *In principio erat Verbum*; ita etiam erat Filius, nec talis esse, ac nominari coepit post Incarnationem, ut perperam putarunt Berruyerus, & Harduinus. Jesus juxta Isidorum lib. 7. etymolog. est nomen hebraicum, quod graece Soter, latine Salvator dicitur. Christus denique est nomen graecum, sonans apud Latinos unctus, Messias apud Hebraeos; sicque Jesus Christus, quem colimus, est verus Messias in lege promissus, quamvis alium Judaei stultissime praestolerent. Sed de hoc alibi fusius, jam enim sufficienter hactenus dicta pro secunda orationis parte.

11 Ad tertiam igitur deveniamus, in qua probanda est haec conclusio: Jesus Redemptor noster merito dicitur Christus, quia cum sit verus Propheta, Sacerdos, & Rex: à primo conceptionis momento unctus fuit spiritali oleo gratiae, virtutum, & Spiritus Sancti charismatum. Primum jam supra innuimus cum Catechismo, D. Thoma aliisque Auctoribus. Fuisse autem in Christo gratiam nedum unionis Verbi cum humanitate, sed etiam habitualem, qua perfusa fuit ipsius sanctissima anima, non solum ut personae privatae, sed etiam ut Ecclesiae capitis, docent Theologi fere omnes contra paucos citatos à Paludano in 3. dist. 13. q. 2. quorum opinio etsi non reputetur haeretica rejicitur saltem ut temeraria. Probatur itaque conclusio ex Scriptura: Isaia 11. v. 2. de Christo dicitur: *Requiescet super eum Spiritus Domini*. Et cap. 10. v. 4. in ejus persona loquens, ait: *Spiritus Domini super me; eo quod unxerit Dominus me*. Quae verba de se dicta fuisse asserit ipsemet Christus Lucae 4. v. 18. Sensusque eorum est, ideo Spiritum Sanctum fuisse in anima Christi, per gratiam habitualement, quia per unionem hypostaticam unctus erat gratia increata. Joannes

nes 1. v. 4. inquit: *Vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiae, & veritatis*; & ibidem v. 16. *De plenitudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia*. Si ergo anima Christi debebat aliis conferre gratiam per modum capitis, eam profecto superabundantem habebat. *Erat enim mediator Dei, & hominum homo Christus Jesus*, 1. ad Timot. 2.; sed haec plenitudo gratiae non fuit gratia unionis, de hac quippe nos non accepimus, neque in nos redundavit. Quod etiam colligitur ex cap. 10. Actuum Apostolorum, v. 38. his verbis: *Unxit eum Deus Spiritu Sancto & virtute*.

12 Unde Divus Augustinus lib. 15. de Trinitate cap. 26. ait: „ Dominus ipse Jesus non solum Spiritum Sanctum dedit ut Deus, sed etiam accepit ut homo; & propterea dictus est plenus gratia, quia unxit eum Deus Spiritu Sancto; non utique oleo visibili, sed dono gratiae, quod visibili significatur unguento, quo baptizatos ungit Ecclesia.“ Idem probat Angelicus Praeceptor Div. Thomas 3. p. q. 7. art. 1. in corp.: *Quanto aliquid, inquit, est propinquius causae influenti, tanto magis participat de influentia ipsius. Influxus autem gratiae est à Deo: secundum illud Psalmi 83. Gratiam, & gloriam dabit Dominus: & ideo maxime fuit conveniens, ut anima Christi reciperet influxum divinae gratiae*. Alias rationes affert Sanctus Doctor ibidem, ejusque Interpretes, ac Theologi in 3. dist. 13. Hinc opposita sententia rejicitur mitius ut temeraria: licet enim aliqui eam vocent haeticam, à nobis tamen talis non dicitur. Cum nec immediate, nec mediate certa fide constet fuisse in Christo gratiam habitualement. Hoc etenim nec ex Scriptura Sacra, nec ex traditione, nec ex ullo Concilio, aut Pontifice Summo evidenter habetur, neque deducitur per evidentem consequentiam. Primum autem necessum erat, ut esset immediate de fide, & secundum, ut esset de fide

Tom. I. P me-

mediate, teste Illustrissimo Melchiore Cano lib. 12. de locis cap. 7.

13. Quamvis enim Joannis testimonium supra citatum de gratia Christi habituali intelligatur ab Augustino, Bernardo, Magistro Sententiarum, Thoma, Bonaventura, & aliis; non desunt tamen alii Patres, qui illud interpretantur de gratia unionis. Sic Divus Cyrillus lib. de fide: Origines homilia 2. Beda super Joannem: ipse Augustinus lib. 13. de Trinit. cap. 19. Cumque in expositione scripturarum communis requiratur consensus Patrum ad firmissimum efformandum argumentum, ut asserit laudatus Canus lib. 7. de locis cap. 2., non vero si ipsi Patres in varias sententias abeant; sequitur contrariam opinionem non esse hæreticam. Erit tamen temeraria, quia communi Theologorum opposita, & quia licet aliqui Patres Joannis textum intelligant de gratia unionis, non negant intelligi posse de gratia habituali. Ut enim ait Paschasius Diaconus lib. 2. cap. 4. *Cum unum sine alio dicitur, tacetur alterum, non negatur, secundum illam regulam quam Antistes Augustinus insinuat: non omnia que tacentur negantur.* Quod maxime locum tenet in sacra pagina plures sensus habente, & ex quo unus unum accipiat, alios minime inficiatur.

14. Sicque evenit in præsentī ubi præter gratiam unionis, quam omnes Christo concedunt, etiam gratiam habitualem intelligunt plures fuisse in ipso, à primo suæ conceptionis instanti. Audiatur Doctor Seraphicus in 3. dist. 13. art. 1. q. 3. dicens: „Absque „dubio in Christo secundum humanam naturam ab „ipsius conceptionis primordio fuit gratia perfecta, „& ordinata, & consummata plenitudo. Non enim „decebat Verbum increatum uniri animæ perfectissi- „ma unione, qualis est unio in unitatem personæ, „quin anima esset Deiformis secundum quod erat „possibile: & ideo non tantum Deiformitatem ha-

„buit gratiæ; sed etiam super omnem gratiam, & „gloriam. Nec tantum fuit in eo plenitudo sufficien- „tiæ, sicut in Sanctis, de qua plenitudine dicitur Ac- „tuum 6.: *Stephanus plenus gratia, & fortitudine.* „Nec tantum plenitudo prærogative, sicut in Virgi- „ne Maria, de qua plenitudine dicitur Luca 1. *Ave „gratia plena.* Nec tantum plenitudo numerositatis „& copiar, sicut in tota Ecclesia, de qua plenitudi- „ne Ephes. 4. *Ascendit super caelos, ut adimpleret „omnia &c.* Sed etiam plenitudo superabundantiæ, de „quâ Joannis 1. *Vidimus gloriam ejus, &c.* Plenam, „inquam, plenitudine superabundantiæ, propter quod „subdit ad hoc probandum: *Et de plenitudine ejus „nos omnes accepimus.* MURON

15. Claudat conclusionis probationem Doctor Mel-
lissuus homilia 2. super missus est, explicans illa Je-
remiæ verba cap. 31. *Creavit Dominus novum super*
terram: femina circumdabit virum. Ubi hæc habet:
„Virum autem dixerim fuisse Jesum, non solum cum
„jam diceretur *vir Propheta, potens in opere, &*
„sermone; sed etiam cum tenera adhuc infantis mem-
„bra Dei mater, vel blando foveret in gremio, vel ges-
„taret in utero. Vir igitur erat Jesus necdum etiam na-
„tus, sed sapientia, non ætate; animi vigora, non viri-
„bus corporis; maturitate sensuum, non corpulentia
„membrorum. Neque enim minus habuit sapientiæ, vel
„potius non minus fuit sapientia Jesus conceptus, quam
„natus, parvus, quam magnus. Sive ergo latens in utero,
„sive vagiens in præsepio, sive grandiuculus interro-
„gans Doctores in templo, sive jam perfectæ ætatis do-
„cens in populo, qui profecto plenus fuit Spiritu Sancto.
„Nec fuit horâ in quacunque ætate sua, quæ de pleni-
„tudine illa, quam in sui conceptione accepit in ute-
„ro, vel aliquid minueretur, vel aliquid eidem adji-
„ceretur; sed à principio perfectus, à principio, in-
„quam, plenus fuit Spiritu sapientiæ, & intellectus,

„ Spiritu consilii, & fortitudinis, Spiritu scientiæ, &
„ pietatis, & Spiritu timoris Domini.

PRÆLECTIO IX.

De Jesu Christo vero Messia in lege promisso,

ad expositionem cap. 3. primæ partis Catechismi Concilii Trident. à §. 7. ad nonum.

1 Quæcumque scripta sunt, sive ab almis Vatibus, sive a sacris Evangelistis, sive ab aliis Scriptoribus divinitus inspiratis, ad nostram doctrinam scripta sunt (a): maxime ut credamus quia Jesus est Christus Filius Dei, & ut credentes vitam habeamus in nomine ejus (b). Hoc cum credere nolint Judæi, summa protervia, atque vesania negant Jesum Christum esse verum Messiam in lege promissum, & alium stultissime præstolantur. Quorum errorem nunc confutandum aggredimur, ad expositionem cap. 3. primæ partis Catech. Conc. Trident. Ut autem optima causa à nobis optime defendatur, ipsius auxilium imploremus, quem defendendum suscipimus, & per quem accessum habemus ad thronum gratiæ, ad Patrem nimirum, &c. Adesto etiam Dei genitrix Virgo Maria, quæ talis sane non fores, si Filius tuus non esset Messias; & cui non modica laus accrescit hujus veritatis confessione; ob eam enim Beatam te dicunt omnes generationes. Opem etiam ferre Angelice Doctori

(a) Roman. 15. v. 4. (b) Joab. 30. v. 31.

ve Thoma, Sancte N. & reliqui omnes in Cœlesti patria commorantes, quibus benigne faventibus ordiar dicere, si mihi prius &c.

2 Pro clariori hujus orationis methodo, eam in tres partes partiti sumus. In prima, littera textus breviter delibatur: in secunda præcipuum Catechismi assertum fuse discutitur: in tertia denique, si tempus adsit, thesis ex textu deprompta, & disputationi exposita, probabitur, ac vindicabitur. Utinam totum, & meis votis, & vestræ expectationi respondeat.

3 At ne diutius in limine detineamur, primam ingrediamur partem, dicendo sic incipere litteram textus §. 7. *Jesu nomini, Christi etiam nomen &c.* ita vero finire §. 9. *Divina, & humana natura convenit.* His tribus paragraphis prosequitur Catechismus explanationem secundi articuli symboli, quo credimus in Jesum Christum Filium Dei unicum Dominum nostrum. Cumque in præcedentibus declaraverit hujus fidei necessitatem, & significatum dulcissimi Jesu nominis; nunc Christi nomen additum Jesu Nomini suscipit explanandum, dicens significare unctum ad honorem, & officium Sacerdotis, Regis, ac Prophetæ, qui oleo ungebantur, & ideo Christi vocantur in sacra pagina. Quod proprie convenit Jesu nostro, cum sit Sacerdos, Rex, & Propheta, ut pluribus Scripturæ monumentis ostendit. Deinde docet Jesum Christum esse Filium Dei unicum, verumque Deum ab æterno à Patre genitum; sicque secunda creditur Trinitatis persona, primæ, ac tertiæ omnino æqualis, eandem habens essentiam, voluntatem, potestatem, sapientiam, & alia attributa divina, alias Deus non esset, contra illud Joan. 1. *In principio erat Verbum, &c.*

4 In cujus generatione, ait, nihil terrenum, aut mortale cogitandum est; sed totum æternum, supernaturale, divinum, humanæ mentis aciem superans, jux-